Nr. 41 (12) Katowice, dnia 20 grudnia 1934 Rok. XI.

GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K. O. Nr. 304.121.

Poz. Treść:

Poz. 168.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Okólnik Nr. 151

z dnia 12 października 1934 r. (BP-11741/34)

o wynagrodzeniu za godziny nadliczbowe i kontraktowe.

Wobec wątpliwości, jakie nasuwają się przy obliczaniu nauczycielom wynagrodzenia za godziny lekcyjne, udzielane przez nich w wymiarze wyższym niż określony w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ. z dnia 24 stycznia 1934 r. o wymiarze godzin nauczania, zmienionem rozporządzeniem z dnia 26. maja 1934 r. (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 57), Ministerstwo wyjaśnia co następuje:

1. Godziny nadliczbowe.

Za godziny nadliczbowe uważać należy godziny lekcyjne, w których nauczyciel a) udziela we własnej szkole nauki w ilości, przekraczającej obowiązujący go wymiar (wszelkie godziny we własnej szkole), b) uzupełniając brakującą mu do pełnego wymiaru ilość godzin, udziela

nauki w innej szkole, w której ze względu na plan naukowy tej szkoły musi udzielać nauki w większej ilości godzin niż brakuje mu do pełnego wymiaru.

W tych przypadkach — podobnie jak w określonych w punkcie 2) okólnika Nr. 176 z dnia 2 grudnia 1932 r. (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 111) — wysokość dodatku służbowego za godziny nadliczbowe obliczać należy w myśl zasad rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 stycznia 1934 r. o dodatkach służbowych, zmienionego rozporządzeniem z dnia 26 maja 1934 r. (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O . P. Nr. 4, poz. 58), przyjmując stawkę dodatku, przewidzianą dla nauczycieli tej szkoły, w której dany nauczyciel ma godziny nadliczbowe.

2. Godziny kontraktowe.

Za godziny kontraktowe uznać należy wszystkie inne godziny lekcyjne, które nie podpadają pod kategorję określonych wyżej godzin nadliczbowych.

Udzielanie przez nauczyciela nauki w tych godzinach odbywać się winno na zasadzie umowy, w której wynagrodzenie określić należy w myśl zasad rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24. stycznia 1934 r. o wynagrodzeniu nauczycieli kontraktowych, zmienionego rozporządzeniem z dnia 26 maja 1934 r. (Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 59), przyjmując z § 11 tego rozporządzenia stawkę wynagrodzenia, przewidzianą dla nauczycieli tej szkoły, w której nauczyciel ma na podstawie umowy udzielać nauki.

Przykłady:

1) nauczyciel gimnazjum (seminarjum), który uzupełnia obowiązujący go wymiar godzin w szkole powszechnej (szkole ćwiczeń) i w związku z tem ma tam godziny nadliczbowe, winien otrzymać dodatek służbowy w wysokości po 5 zł miesięcznie za każdą godzinę nadliczbową w tygodniu;
2) nauczyciel szkoły ćwiczeń, który uzupełnia obowiązujący go wymiar godzin w seminarjum i w związku z tem ma tam godziny nadliczbowe, winien otrzymać dodatek służbowy w wysokości po 10 zł miesięcznie za każdą godzinę nadliczbową w tygodniu;
3) nauczyciel szkoły powszechnej, zatrudniony w pełnym wymiarze godzin, który ponadto udziela nauki w seminarjum, winien z tego tytułu otrzymywać wynagrodzenie umowne po 8 względnie 10 zł miesięcznie za każdą godzinę tygodniowo.
4) nauczyciel seminarium, który otrzymuje już dodatek służbowy za godziny nadliczbowe w związku z uzupełnieniem ćwiczeń obowiązującego go wymiaru godzin, lecz udziela dodatkowo nauki w Państwowym Instytucie Robót Ręcznych, winien z tego ostatniego tytułu otrzymywać wynagrodzenie umowne po 20 złotych miesięcznie za każdą godzinę tygodniowo.

Dyrektor Biura Personalnego
(—) **Jan T. Lipka.**

169.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Okólnik Nr. 169
z dnia 15 listopada 1934 r. (I. Pol-4361/34)
w sprawie imprez urządzanych w szkołach.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydało w ciągu ostatnich lat szereg zezwoleń na wyświetlanie filmów przez kina objazdowe oraz urządzanie przez specjalne zespoły i jednostki przedstawień teatralnych, deklamacyj, odczytów i t. p. w szkołach. Niekiedy wydano te zezwolenia bez wyraźnego zastrzeżenia, że imprezy te nie mogą się odbywać podczas godzin szkolnych.

Ze względu na konieczność uporządkowania tej sprawy, Ministerstwo zarządza niniejszem, by wszelkie tego rodzaju imprezy odbywały się odtąd jedynie poza godzinami szkolnemi.

Zarazem Ministerstwo ogranicza ważność już wydanych przez się zezwoleń — do końca bieżącego roku szkolnego, przed upływem którego osoby lub instytucje zainteresowane mogą wszcząć starania o ich wznowienie. O wydanie ewentualnych zezwoleń należy odtąd zwracać się jedynie do Ministerstwa.

O powyższem zechce Kuratorjum zawiadomić wszystkie podległe sobie Inspektoraty Szkolne oraz dyrekcje szkół średnich, ogólnokształcących i zawodowych, polecając im równocześnie, by zgłaszającym się do nich organizacjom, zespołom i jednostkom, posiadającym już zezwolenia na urządzanie powyższych imprez w szkołach, podały treść niniejszego okólnika do wiadomości.

Okólnik ten odnosi się również do zezwoleń, wydanych we własnym zakresie przez Kuratorja.

Dyrektor Departamentu:
(—) Karol Makuch.

170.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Okólnik Nr. 176
z dnia 26 listopada 1934 r. (BP-34411/34)
w sprawie dodatków służbowych dla niższych funkcjonarjuszów państwowych z tytułu zatrudnienia w niedziele i święta.

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30. X. 1934 r. Nr. 97 zostało ogłoszone rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12. X. 1934 r. o dodatkach służbowych dla niższych

funkcjonarjuszów państwowych z tytułu zatrudnienia w niedziele i święta, — obowiązujące od dnia 1. II. 1934 r.

Wobec powyższego Ministerstwo wyjaśnia, że:

1) niższym funkcjonarjuszom państwowym, którzy otrzymują zwolnienie od służby na jeden dzień w tygodniu, po przepracowanej niedzieli lub święcie — nie należy się dodatek służbowy za służbę w niedzielę lub święto;
2) dodatek służbowy za służbę w niedzielę i święta nie przysługuje wogóle, gdy służba trwa mniej niż 8 godzin;
3) dodatek ten winien być wypłacany z kredytów, przeznaczonych na płacę;
4) wypłata należności z tytułu dodatku służbowego za pracę w niedziele i święta winna być dokonywana w myśl ustępu 2 § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1934 r. w sprawie terminu płatności uposażenia (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 63);
5) funkcjonarjusze niżsi winni być powoływani do pracy w niedziele i święta za wynagrodzeniem tylko w wypadkach istotnej potrzeby;
6) wspomniane wyżej rozporzadzenie Rady Ministrów nie dotyczy szoferów, którzy otrzymują za wyjazdy poza normalnemi godzinami pracy dziennej wynagrodzenie w myśl pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 7. VI. 1934 r. L. D. III-8340/1/34 (okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr 114, z dnia 19. VII. 1934 roku Nr. BP-17063/34).

Sprawa przyznawania wynagrodzenia za służbę w niedziele i święta pracownikom kontraktowym załatwiona będzie oddzielnie.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) Jan T. L i p k a.

171.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
W a r s z a w a.

O k ó l n i k Nr. 178

z dnia 3 grudnia 1934 r. (III. Rol. 3693/34)

o udziale szkół zawodowych w spółdzielniach.

W związku z powstałą na terenie jednego z Kuratorjów kwestją udziału szkoły rolniczej w spółdzielni mleczarskiej, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że udział szkół zawodowych w spółdzielniach itp. organizacjach gospodarczych w charakterze członków tych organizacyj jest niedopuszczalny, gdyż angażuje on fundusze, przeznaczone na cele szkolne, na pokrycie udziałów i ewentualnych strat w tych spółdzielniach. Nie nasuwa natomiast zastrzeżeń udział nauczycieli poza pracą szkolną w organizowaniu i prowadzeniu spółdzielni, z tem jednak, iż będą oni występowali na terenie spółdzielni wyłącznie we własnem imieniu i na własną odpowiedzialność.

p. o. Dyrektora Departamentu:
(—) **W. Gordziałkowski.**

172.

WOJEWODA ŚLĄSKI
Nr. OP. I-9/4. Katowice, dnia 5 grudnia 1934 r.

O k ó l n i k Nr. 16

o przechowywaniu akt w publiczn. szkołach powszechnych, w szkołach dokształcających zawodowych i wiejskich Województwa Śląskiego.

Z uwagi na zaszłe ostatnio wypadki niszczenia akt załatwionych i wydzielonych z pracy bieżącej kancelaryj szkół — do czasu uregulowania sprawy przechowywania akt przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zarządzam co następuje:

I. Akta publicznych szkół powszechnych, szkół dokształcających zawodowych i wiejskich, dopóki są niezbędne do pracy bieżącej, należy przechowywać w kancelarjach szkół.

Wszystkie akta załatwione, a niepotrzebne do pracy bieżącej, należy wydzielać z początkiem każdego roku i przekazywać na stałe przechowywanie do składnicy akt danej szkoły.

II. Każda szkoła winna mieć własną składnicę. Składnica akt powinna być w zasadzie urządzona w osobnem pomieszczeniu, należycie zabezpieczona od ognia, wilgoci i włamania. Składnica może być osobny pokój, szafa, regały i t. p.

III. Akta wnoszone do składnicy układa sie kompleksami rocznymi. Nad przegródkami szaf umieszcza się odpowiednie napisy orjentacyjne. Teczki z aktami, należycie zszytemi względnie związanemi powinny posiadać na wstępie spis spraw, zgodny ze stanem teczki. Na miejsce wyjętego z teczki aktu należy włożyć zawsze kartę zastępczą z uwidocznieniem powodu wyjęcia aktu.

IV. Czas przechowywania akt w składnicy, jakoteż sposób ich niszczenia określą osobne przepisy.

V. Naruszenie przepisów niniejszego zarządzenia pociąga za sobą odpowiedzialność służbowa względnie dyscyplinarną.

VI. Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia.

(—) **Dr. Grażyński.**
W o j e w o d a Ś l ą s k i.

173.

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego
i Przysposobienia Wojskowego.
Nr. 250/og. Warszawa, dnia 8. listop. 1934 r.

Do
Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego
w Katowicach.

Wizytacja hufców szkół średnich przez władze szkolne.

Celem ujednostajnienia zachowania się Kadry Zawodowej i kontraktowej P. W. w czasie wizytacji hufców szkolnych podczas ćwiczeń p. w.

przez wyższe władze szkolne (kuratorów, wizytatorów, dyrektorów szkół) zarządzam:

W razie przybycia przedstawiciela wyższych władz szkolnych na wizytację do hufca p. w. w czasie ćwiczeń p. w. kierownik pedagogiczny hufca, względnie starszy z junaków (szef hufca) składa mu raport wojskowy. Komendant powiatowy p. w. względnie w razie jego nieobecności prowadzący ćwiczenia instruktor p. w. podchodzi do wizytującego, przedstawiając się według form wojskowych i towarzyszy mu w czasie wizytacji, udzielając informacyj o przebiegu ćwiczeń względnie innych żądanych przez niego.

Zastępca Dyrektora P. U. W. F. i P. W.
(—) E n g e l, ppłk.

174.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Nr. I. WF-4638/34. Warszawa, dn. 27. XI. 1934 r.

Użycie oficerów z pułków do szkolenia hufców szkolnych.

Ministerstwo podaje do wiadomości, iż Ministerstwo Spraw Wojskowych zarządziło z dniem 1 grudnia br. użycie oficerów z pułków do prowadzenia ćwiczeń p. w. w hufcach szkolnych.

W związku z tem Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego polecił komendantom obwodów p. w. wprowadzenie do szkół i przedstawienie dyrektorom wyznaczonych do prowadzenia ćwiczeń w hufcach szkolnych oficerów z pułku.

Każdy przydzielony oficer prowadzić będzie ćwiczenia tylko w jednym hufcu i w ciągu całego roku ćwiczebnego p. w.

Naczelnik Wydziału: (—) J. Błoński.

175.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr. OP-I-41/55. Katowice, dnia 6 grudnia 1934 r.

w sprawie listy zakładów szkolnych, których wychowankom przysługują ulgi taryfowe przy przejazdach kolejami.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydz. Oświecenia Publicznego komunikuje, że na podstawie zarządzenia Min. Komunikacji z 20 listopada br. Nr. HO. II. 794 w wykazie zakładów naukowych, których wychowańcom przysługują ulgi taryfowe (Gazeta Urzędowa Wojew. Śląskiego, Dział Administracji Szkolnej Nr. 36/10 z 31. X. 1933 roku poz. 108) należy przeprowadzić następujące uzupełnienie:

W rozdziale „E Szkoły zawodowe" na str. 68 umieścić w porządku alfabetycznym nową pozycję: „Katowice — Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnem Towarzystwa Polek".

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. G a j e r,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

176.

K O N K U R S Y

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. II-105.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

K O N K U R S Y

na następujące stanowiska:

1. **kierownika** 7-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 7 im. Berka Joselowicza w **Katowicach,**
2. **kierownika** 8-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 30 w **Katowicach-Ligocie,**
3. **kierownika** 5-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 3 w **Brzezince** w powiecie katowickim,
4. **kierownika** 8-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 4 w **Bielszowicach** w powiecie katowickim,
5. **kierownika** 7-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 3 w **Małej Dąbrówce** w powiecie katowickim,
6. **kierownika** 8-klasowej publicznej szkoły powsz. w **Makoszowach,** w powiecie katowickim,
7. **kierownika** 8-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 1 w **Pawłowie,** w powiecie katowickim,
8. **kierownika** 7klasowej publicznej szkoły powsz. w **Kosztowach,** w powiecie pszczyńskim (mieszkanie, stacja kolejowa),
9. **kierownika** 6-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 1 w **Studzionce,** w powiecie pszczyńskim (kierownictwo połączone z organistostwem),
10. **kierownika** 5-klasowej publicznej szkoły powsz. w **Szerokiej,** w powiecie pszczyńskim (mieszk.),
11. **kierownika** 4-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 1 w **Suszcu,** w powiecie pszczyńskim (kierownictwo połączone z organistostwem),
12. **kierownika** 3-klasowej publicznej szkoły powsz. w **Bijasowicach,** w pow. pszczyńskim (mieszk.),
13. **kierownika** 3-klasowej publicznej szkoły powsz. w **Świerczyńcu,** w pow. pszczyńskm (mieszk.),
14. **kierownika** 2-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 1 w **Golasowicach,** w powiecie pszczyńskm (kierownictwo połączone z organistostwem),
15. **kierownika** 2-klasowej publicznej szkoły powsz. w **Radostowicach,** w powiecie pszczyńskim (mieszkanie),
16. **kierownika** 6-klasowej publicznej szkoły powsz. w **Świerklanach Górnych,** w powiecie rybnickim (mieszkanie),
17. **nauczyciela** kierującego 1-klasowej **publ. szkoły** powszechnej w **Brušku,** w powiecie lublinieckim (mieszkanie, ogród),

18. **kierownika** 8-klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 1 w **Brzezince,** w powiecie katowickim.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach w terminie 4-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

177.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I. 39/19. Katowice, dn. 13. XII. 1934.

KOMUNIKAT
w sprawie fonetycznej poradni leczniczej.

Urząd Wojewódzki — Wydział Oświecenia Publicznego zawiadamia, że przy Instytucie Fonetycznym ks. Dr. Stanisława Wilczewskiego w Katowicach została otwarta bezpłatna fonetyczna poradnia lecznicza, połączona z kursami dla nauczycielstwa, cierpiącego na niedomagania głosu (fonastenja), wskutek nieprawidłowej techniki mówienia, oraz dla młodzieży szkolnej, dotkniętej zaburzeniami mowy (n. p. jąkanie, seplenienie).

Poradnia mieści się w Katowicach przy ulicy Poniatowskiego 34, m. 10 (róg Kościuszki, telefon 33676, przystanek tramwajowy) i czynna jest w każdą sobotę

od godz. 10—17 dla młodzieży
„ „ 17—19 dla nauczycielstwa

Młodzież szkolna winna legitymować się upoważnieniami Dyrekcyj (Kierownictw) szkół, nauczyciele zaś legitymacjami służbowemi.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

178.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP-I-39/17. Katowice, dnia 1 grudnia 1934 r.

KOMUNIKAT
w sprawie wykluczenia ucznia Artura Bernknopfa ze wszystkich szkół w Polsce.

Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego zawiadamia, że Artur Bernknopf, były uczeń kl. VIII Państwowego Gimnazjum z niemieckim językiem wykładowym w Bielsku, nie może być przyjęty do jakiejkolwiek szkoły na terenie Rzeczypospolitej ani też dopuszczony do jakiegokolwiek egzaminu bez zezwolenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kier. Oddziału I. Ogólnego
Referendarz.

179.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego
Nr. O. P. I. 41/54. Katowice, dn. 10. grud. 1934.

W sprawie ulg dla wycieczek szkolnych w porze zimowej przy zwiedzaniu Krakowa.

Celem umożliwienia zwiedzenia zabytków Krakowa najszerszym rzeszom młodzieży szkolnej w okresie miesięcy zimowych, Zarząd Miejski w Krakowie w porozumieniu z właściwemi Instytucjami wprowadza w porze zimowej dla zbiorowych wycieczek młodzieży szkolnej następujące ulgi w opłatach z ważnością do dnia 30. kwietnia 1935 r.:

1. w Miejskim Domu Wycieczkowym w Krakowie, ul. Oleandry 4 opłatę za nocleg zniża się do 80 gr. od osoby za dobę, przy minimum 3-dniowym pobycie.
2. w Teatrze miejskim przyznaje się 50% zniżki od cen normalnych;
3. w Muzeum Narodowem 75% zniżki za wstęp do poszczególnych oddziałów, co wyniesie po 25 groszy od osoby.

Za wstęp do komnat Zamku Królewskiego na Wawelu pobierane będą opłaty po 25 groszy od osoby (75% zniżki), w wypadkach zaś zasługujących na szczególne uwzględnienie (wycieczki szkolne z Kresów) Zarząd Zamku Wawelskiego udzieli wolnych wstępów.

Za wstęp do grobów królewskich na Wawelu, do Skarbca katedralnego oraz na wieżę Zygmuntowską wraz z oprowadzeniem przez kościelnych po katedrze i opisaniem zabytków po 25 groszy od osoby (50% zniżki).

Na uprzednie zamówienie skierowane do Miejskiego Domu Wycieczkowego otrzymają wycieczki szkolne legitymacje zbiorowe, upoważniające je do przejazdu tramwajami za zniżoną opłatą po 10 gr. od osoby dla młodzieży a 20 gr. dla kierownictwa wycieczek.

Na życzenie wysyła się o ściśle oznaczonej porze na dworzec kolejowy autobus, który za opłatą 30 groszy od osoby przywozi wycieczkę do Domu Wycieczkowego.

Zgłoszenia należy kierować do zarządu M. Domu Wycieczkowego w Krakowie.

Dom Wycieczkowy posiada sale zbiorowe z łóżkami (materace, koce, bielizna), bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz centralne ogrzewanie; czynny jest bez przerwy przez całą zimę.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I Ogólnego.
Referendarz.

180.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego.

Nr. O. P. I-60/100. Katowice, dn. 15. list. 1934.

w sprawie programu Kolegjum Międzynarodowych Wykładów Akademickich im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w Gdyni na rok 1935.

W roku 1935 odbędą się po raz czwarty z rzędu wykłady w Kolegjum Międzynarodowych Wykładów Akademickich im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w Gdyni, a to w czasie od 14 lipca do 1 sierpnia 1935 r. Wykłady odbywać się będą w dwóch działach, wchodzących w skład Kolegjum, a mianowicie: w Instytucie Międzynarodowych Wykładów Nauk Administracyjnych i Gospodarczych i w Instytucie Wykładów o Kulturach Narodów Słowiańskich. W pierwszym instytucie wykłady poświęcone będą przedmiotom następującym: 1. zagadnienia samorządowe: samorząd miejski, samorząd ziemski (powiatowy i gminny); w dziale tym będą wykłady o ustroju samorządu, o finansach komunalnych i o działalności gospodarczej, tudzież o organizacji wewnętrznej pracy w zarządach samorządowych. Ustrój samorządu głównych państw europejskich. Rola rządu i samorządu na polu techniki sanitarnej. 2. Ogólne zagadnienia gospodarcze (zagadnienia wymiany międzynarodowej, problemy walutowe, problem oddłużeniowy, problem reformy ubezpieczeń społecznych, gospodarcze porozumienie międzynarodowe, kartele). 3. Ogólne zagadnienia prawno-państwowe i prawno-historyczne (geneza i ustrój Państwa Polskiego, kultura prawnicza dawnej Polski, na tle porównawczem słowiańskiem. 4. Gdynia i Gdańsk (port w Gdyni i w Gdańsku), życie gospodarcze W. M. Gdańska, eksport i import przez Gdynię. 5. Geografia komunikacyjna (porty, koleje, rzeki spławne, kanały, autostrady, wzajemne współdziałanie i konkurencja, ze szczególnem uwzględnieniem portów bałtyckich). 6. Zagadnienia prawa morskiego. 7. Stosunki gospodarcze Polski z innemi państwami i stosunki gospodarcze w innych państwach. 8. Problemy postępowania administracyjnego na tle porównawczem.

W drugim Instytucie będą się odbywać wykłady następujące: 1. Geografja, skład ludnościowy, historja i literatura jugosłowiańska. 2. Etnografja (wierzenia i magja w kulturze ludowej Słowian, medycyna ludowa Słowian, Etnografja Pomorza). 3. Ludowa literatura ukraińska, zarys literatury ukraińskiej, literatura polska a ukraińska. 4. Literatura białoruska. 5. Literatura czeska i słowacka, 6. Sztuka ludowa w Polsce (motywy ludowe w malarstwie i rzeźbie polskiej, drzeworyt współczesny w Polsce). Literatura bułgarska. 8. Dzieje szkolnictwa w Polsce (historja Wszechnicy Jagiellońskiej). 9. Architektura (architektura klasyczna w Polsce, społeczna rola architektury). 10. Wykłady monograficzne z dziedziny literatury polskiej. 11. Dzieje odbudowy Państwa Polskiego (walka podziemna, okres wojny światowej, wojna polska). 12. Wykłady monograficzne o postaci Marszałka Józefa Piłsudskiego (Józef Piłsudski jako historyk 1863 roku, Józef Piłsudski jako naczelny wódz).

Uczestnicy wykładów otrzymają zniżki kolejowe w wysokości przewidzianej dla urzędników państwowych (o ile ich nie posiadają) tudzież mają zapewnione pomieszczenie wraz z całem utrzymaniem w gmachu Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni, względnie w Instytucie Handlu Morskiego, obok Szkoły Morskiej, w cenie 5 zł dziennie. Uczestnicy wykładów otrzymują świadectwa uczęszczania (Certificat d'assiduité). Wykłady połączone są ze zwiedzeniami i wycieczkami. Opłata za wykłady wynosi w każdym z Instytutów po 20 zł, za wykłady zaś w obu Instytutach 30 zł. (Wykłady w obu Instytutach nie kolidują ze sobą, tak, że można równocześnie słuchać wykładów w obu instytutach).

Zgłoszenia kandydatów (ek) należy nadsyłać na ręce kierowniczki biura Kolegium p. Janiny Klemańskiej, Warszawa, ul. Wspólna Nr. 54 m. 3, telefon 9—28—54.

Rektorem Kolegjum jest prof. dr. Tadeusz Hilarowicz, protektorami prof. Dr. Aleksander Jovanović (Belgrad) i prof. Dr. Karol Lastovka (Bratislava).

Podobnie, jak w latach poprzednich spodziewany jest liczny udział słuchaczów nietylko z Polski, ale i z innych państw (Jugosławja, Czechosłowacja, Bułgarja, Rumunja, Węgry, Estonja). Wykładają wybitni prelegenci (profesorowie i przedstawiciele praktyki z Polski i z zagranicy).

Wykłady odbywają się w Instytucie Wykładów o Kulturach Narodów Słowiańskich w języku polskim a w Instytucie Międzynarodowych Wykładów Nauk Administracyjnych i Gospodarczych — w języku polskim, francuskim i niemieckim.

Podając powyższe do wiadomości, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zachęca nauczycielstwo do zapisywania się na wykłady.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kunczyński.**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

181.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I-39/16.

KOMUNIKAT

Celem ułatwienia pracownikom oświatowym oraz nauczycielom należytego wyzyskania w pracy szkolnej materjałów poglądowych, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zawiadamia, że **wypożyczalnia przezroczy**, znajdująca się przy Oddziale Oświaty Pozaszkolnej, rozporządza następującemi serjami przeźroczy:

I. GEOGRAFJA	Ilość klisz	Ilość klisz	Uwagi
Afryka			
1. Afryka zwrotnikowa	18 kol.	— szar.	R.
2. Egipt	46 „	2 „	R
Ameryka			
1. Stany Zjednoczone	30 „		
2. Polacy w Ameryce	30 „		
3. Ameryka południowa		48 „	R.
Azja			
1. Chiny	24 „	10 „	
2. Indje Wschodnie	36 „		R.
3. Japonja	32 „	8 „	
4. Przez Pamiry i Hindukusz	74 „		
5. Alaska	15 „	36 „	
6. Syberja			
Europa			
1. Czechosłowacja	26 „	4 „	
2. Gdańsk	29 „	1 „	R.
3. Paryż	39 „	1 „	R.
4. Rzym	40 „		
5. Skandynawja	30 „		
6. Szwajcarja	20 „	10 „	
7. Rumunja	46 „		
8. Pompei		38 „	
9. Od Rzymu do Wenecji		24 „	
10. Półwysep Bałkański	25 „		
11. Węgry		18 „	
12. Anglja		50 „	
13. Austrja		50 „	
14. Holandja		22 „	*
15. Belgja		22 „	*
16. Jugosławja		50 „	*
Kraje polarne			
1. Kraje polarne	28 „	1 „	
2. Wyprawy polarne	58 „	2 „	
Morze			
1. Podróż po Oceanji	29 „	21 „	
2. Życie w morzu	23 „	21 „	
Polska			
1. Górny Śląsk	24 „	6 „	
2. Śląsk Cieszyński	32 „	8 „	
3. Częstochowa	20 „		R.
4. Kraków	50 „		R.
5. Lwów	26 „	4 „	R.
6. Poznań i Gniezno	30 „		R.
7. Wawel	40 „		R.
8. Stara Warszawa	30 „		R.
9. Warszawa	59 kol.		
10. Wilno i okolice	40 „		
11. Dolina Ojcowska	25 „		R.
12. Wschodnie Karpaty	40 „		R.
13. Kieleckie i Sandomierskie	29 „	11 szar.	R.
14. Krajobraz Polski	40 „		R.
15. Lubelszczyzna	28 „		
16. Łysogóry	30 „		R.
17. Mazowsze	35 „		R.
18. Morze polskie	24 „	16 „	
19. Pieniny.	20 „		R.
20. Pojezierze Mazurskie	20 „		R.
21. Pomorze		80 „	R.
22. Tatry	50 „		R.
23. Wycieczka w Tatry	30 „		R.
24. Z biegiem Wisły	48 „	1 „	
25. Ziemia rodzinna	40 „	5 „	R.
26. Wołyń, Polesie, Podole	35 „		
27. Zamki w Polsce	30 „		
28. Dwory i dworki polskie	28 „		R.
29. Typy polskie	32 „		R.
30. Szlak, Gorce, Pieniny		40 „	
31. Tatry I—III.		150 „	
32. Śląsk	40 „		
33. Zakopane	88 „		
34. Malownicza podróż po Polsce	60 „		
35. Białowieża		24 „	
36 Łódź		36 „	
37. Ojców		50 „	*

II. HIGJENA	Ilość klisz	Ilość klisz	Uwagi
1. Bakterje chorobotwórcze	— „	25 „	
2. Choroby weneryczne	22 „	3 „	R.
3. Gruźlica	36 „	4 „	
4. Higjena	8 „	22 „	R.
5. Jaglica	17 „	3 „	
6. Leczenie raka	30 „		
7. Malarja	9 „	1 „	
8. Położnictwo		30 „	
9. Walka z alkoholizmem	40 „	10 „	R.
10 Weterynaria	23 „	17 „	
11. Curie Skłodowska	33 „		
12. Mózg		21 „	

III. HISTORJA	Ilość klisz	Ilość klisz	Uwagi
Historja Polski			
1. Dzieje bajeczne Polski	20 „		R.
2. Piastowie	30 „		R.
3. Jagiellonowie	27 „	3 „	R.
4. Epoka elekcyjna	29 „	1 „	R.
5. Życie w dawnym Krakowie	22 „	2 „	R. R.
6. Ks. Józef Poniatowski	25 „		R.
7. Powstanie listopadowe	35 „		R.
8. Powstanie styczniowe	33 „		R.
9. Kazimierz Pułaski	10 „	10 „	R.
10. Świetność i bohaterstwo Polaków	29 „	1 „	R.
11. Portrety Królów Polskich	40 „		R.

	Ilość klisz	Ilość klisz	[illegible]
12. Tadeusz Kościuszko	10 kol.	15 szar.	
13. Upadek i odrodzenie Polski	29 „	1 „	R.
14. Rok Polski	25 „		R.
15. Wyzwolenie Polski	30 „		R.
16. Józef Piłsudski	30 „		R.
17. Dzieje walk I Brygady	60 „		
18. Dzieje walk II Brygady	20 „		R.
19. Odrodzenie Śląska	20 „		
20. Wystawa Poznańska	40 „		
21. Konstytucja 3-go Maja	5 „	18 „	R.
22. Dzieje Oręża Polskiego	43 „	— „	
23. Szwedzi w Polsce		23 „	
24. Stanisław Żółkiewski	23 „		
25. Stefan Czarnecki	32 „		
26. Karol Chodkiewicz	13 „	2 „	
27. Sobieski pod Wiedniem	28 „	1 „	
28. Rok 1920	25 „		
29. Królowa Jadwiga	22 „	3 „	*
30. Polska Współczesna I i II	50 „		
Historja powszechna			
1. Życie ludzi przedhistorycznych	18 „	22 „	R.
2. Starożytna Hellada	17 „	28 „	R.
3. Cesarstwo rzymskie	25 „	23 „	R.
4. Odkrycie Ameryki	35 „		R
5. Renesans	10 „	30 „	R.
6. Średniowieczne rycerstwo	29 „	1 „	R.
7. Epoka Napoleońska	30 „		R.
8. Rewolucja francuska	22 „	3 „	R.
9. Historja Grecji		20 „	R.
10. Rewolucja francuska	29 „		
11. Grecja starożytna	23 „	27 „	
12. Napoleon	45 „		
13. Słowiańszczyzna		30 „	*
IV. **LITERATURA**			
1. O Mickiewiczu	38 „	11 „	
2. Pan Tadeusz	13 „		
3. Juljusz Słowacki	26 „	4 „	R.
4. Quo vadis	32 „		R.
5. Trylogja	30 „		R.
6. Ogniem i mieczem	20 „		R.
7. Potop	19 „		
8. Baśń o Ziemi Naszej	7 „		
9. Pan Wołodyjowski		15 „	*
V. **PRZYRODA**			
Żywa			
1. Świat zaginiony	30 „	20 „	
2. Ewolucja organizmów	14 „	26 „	R.
3. Walka o byt w przyrodzie	47 „	8 „	R.
4. Mrówka	12 „	18 „	R.
5. Ogrody zoologiczne	14 „	6 „	R.
6. Darwinizm	24 „	1 „	R.
7. Anatomja człowieka	23 „	17 „	R.
8. Bawełna	20 „		R.
9. Jedwabnictwo	6 „	9 „	R.
10. Uprawy kawy, herbaty i kakao	37 kol.	3 szar.	R.
11. Rasy ludzkie	23 „	12 „	R.
12. Roślinność Śląska	50 „		
13. Robaki		15 „	
14. Zwierzęta egzotyczne	30 „		
15. Zwierzęta swojskie	34 „		
16. Ryby	7 „		
17. Ptaki swojskie	45 „		
18. Pasożyty	2 „	9 „	
19. Gady		15 „	
20. Płazy	4 „		
21. Motyle	14 „		
22. Owoce	24 „		
23. Typy różnych narodów Europy	20 „		
24. Kwiaty i nasiona	33 „		
25. Świat zwierząt i roślin w Polsce	23 „	7 „	
26. Owady	35 „		
27. Ptaki egzotyczne	30 „		
Martwa			
1. O węglu kamiennym	23 „	7 „	R.
2. Zagłębie naftowe	8 „	12 „	R.
3. Bogactwa kopalne Polski	6 „	19 „	R.
4. Kopalnie soli w Wieliczce	29 „	1 „	
5. Trzęsienia ziemi	6 „	18 „	R.
6. O wulkanach	8 „	19 „	
7. O lądach i morzach	55 „	5 „	R.
8. O powietrzu	27 „	3 „	R
9. Budowa wszechświata	38 „	22 „	R.
10. Mikołaj Kopernik	22 „	3 „	R.
11. Kropla wody		30 „	R.
12. Komórki i tkanki		30 „	R
13. O słońcu	17 „	9 „	
14. O księżycu	23 „		
15. Astronomja	14 „	6 „	
16. Co można widzieć przez szkło powiększające		16 „	
17. Tajemnica ziemi	24 „		
VI. **RELIGJA**			
1. Stary Testament	101 „		
2. Nowy Testament	70 „		
3. Legendy o Matce Boskiej	20 „		
4. Św. Franciszek z Asyżu	30 „		
5. Katechizm w obrazach	68 „		
6. Podróż do Ziemi Świętej	50 „		
VII. **ROLNICTWO**			
1. Narzędzia rolnicze		24 „	
2. Pszczelnictwo	22 „	17 „	
3. Sadownictwo	26 „	4 „	R.
4. Spółdzielność	50 „		
5. Uprawa buraków	10 „	10 „	R.
6. Struktura i uprawa roli		30 „	
7. Pługi		49 „	
8. Brony		12 „	
9. Walce		6 „	
10. Kultywatory		8 „	
11. Rolnictwo — siew		49 „	

	Ilość klisz	Ilość klisz	Uwagi
12. Odmiany zbóż kłosowych		42 szar	
13. Uprawa roślin zbożowych		11 „	
14. Nasiennictwo		8 „	
15. Suszenie zbóż		7 „	
16. Nasze zboża, drzewa i płody	19 kol.		
17. Trzoda chlewna		50 „	*
18. Hodowla bydła		50 „	
19. Cukrownictwo		50 „	
VIII. **SZTUKA**			
1. Sztuka grecka i rzymska	31 „	23 „	R.
2. Styl gotycki	21 „	29 „	R.
3. Zdobnictwo ludowe	8 „	22 „	R.
4. Malarstwo	47 „	3 „	R.
5. Jan Matejko	41 „	9 „	R.
6. Grottger Artur	40 „		R.
7. Współczesne malarstwo polskie	23 „	32 „	R
8. Muzyka polska	26 „	4 „	
9. Kossak Juljusz		15 „	R.
10. Sztuka bizantyjska		17 „	R.
11. Sztuka rzymska		40 „	R.
12. Sztuka grecka		59 „	
13. Szopen	19 „	1 „	
14. Stanisław Wyspiański		25 „	
15. Kościółki Śląskie		40 „	*
IX. **TECHNIKA**			
1. Budownictwo	14 „	16 „	
2. Drukarstwo	15 „	15 „	
3. Lotnictwo	48 „	7 „	R.
4. Rozwój komunikacji lądowej	28 „	12 „	
5. Rozwój żeglugi	22 „	18 „	R.
6. Obrona przeciwgazowa	5 „	107 „	R.
7. Historja żeglugi	70 „	10 „	
8. Maszyny parowe	8 „	15 „	
9. Przemysł	15 „	12 „	
10. Radjotelegraf	13 „		
11. Huta żelazna		27 „	
X. **WYCHOWANIE FIZYCZNE**			
1. Sport	20 „	5 „	R.
2. Harcerstwo		40 „	*
3. O. D. R. na Śląsku		50 „	*
XI. **BAJKI**			
1. Czerwony kapturek	6 „		R.
2. Tomcio Paluch	6 „		
3. Szkolne przygody Pimpusi Sadełko	22 „		R.
4. Jaś Wędrowniczek	18 „		R.

	Ilość klisz	Ilość klisz	Uwagi
5. Dziad i baba	8 kol.	6 szar.	R.
6. Dziewczyna z zapałkami	9 „		
7. Zochna w krainie śnieżek	11 „		
8. Kot w butach	11 „		
9. Przygody kotków	15 „		R.
10. Oleś u Króla Zimy	21 „		
11. Guliwer u karzełków	8 „		R.
12. Baśń o Kopciuszku	12 „		
13. Bajka o trzech niedzwiedziach	16 „		
14. Koń zaczarowany	11 „		R.
15. Leśna Królewna	9 „		R.
16. Wesołe Bajki	16 „		
17. Guciu zaczarowany	10 „		
18. O grzybowych ludkach	12 „		
19. O ziemnych ludkach	10 „		
20. Nowe latko	15 „		
21. O siedmiu krukach	6 „		
22. Krasnoludki	54 „		
23. Bajki Lafontainea	115 „		
24. Lis Mykita	20 „		
25. Piotruś Pan	27 „		
26. Dwie różyczki	11 „	6 „	
27. Dobry syn	11 „		
28. Czerwone pantofelki	12 „		
29. List Mici do Kici	19 „		
30. Tik — tak	9 „		
31. O czarnoksiężniku i jego synku	10 „		
32. Calineczka	15 „		
33. Wesołe obrazki i czytanki	16 „	8 „	
34. Wesołe obrazki i czytanki	8 „		
35. Przygody Cipusia	13 „		
36. Na jagody	16 „		
37. W zbożu	13 „		
38. Pan Czyścioszek	24 „		
39. O koguciku, smoku i królewnie	7 „		
40. Stasia i Józi wędrowanie	15 „		
41. O śpiącej Królewnie	13 „		
42. Szczęśliwy książę	7 „		
43. Królewna w szklanej trumnie	11 „		
44. O Janku Planetniku	7 „		
45. O Kai i Królewiczu	16 „		
46 Awantura piernikowa	11 „		
47. Ucieszna historyjka o Fipcio	7 „		
48. Królowa śniegu	7 „		
49. Choć śmieszną miał postać	8 „	7 „	
50. Słowik	5 „		

1) Do seryj oznaczonych literą R dołącza się na żądanie zarys referatu
2) Serje oznaczone gwiazdką są w przygotowaniu.

Przeźrocza wydaje sie w godz. od 12-tej do 15-tej.

Za Wojewodę:

(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**

p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.

182.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP.-I-53/45. Katowice, dnia 11 grudnia 1934 r.

w sprawie Zbioru przemówień śp. Min. Sł. Czerwińskiego p. t. „O nowy ideał wychowawczy".

Na rynku księgarskim ukazało się niedawno drugie wydanie przemówień ś. p. Min. Sławomira Czerwińskiego pod wspólnym tytułem „O nowy ideał wychowawczy" (T-wo Kultury i Oświaty. Warszawa — 1934. Str. XII. — 248).

Z kart tej książki przeziera głębokie umiłowanie pracy wychowawczej i zrozumienie jej potrzeb oraz żywa troska o znalezienie form, czyniących tę pracę możliwie najlepiej dostosowaną do warunków realnych, a więc możliwie najbardziej celową, najbardziej skuteczną.

W związku z odzyskaną w wyniku Wielkiej Wojny Niepodległością stanęły przed Narodem Polskim zadania odmienne od tych, które istniały w okresie niewoli. Nieaktualnym stał się też dawny ideał wychowawczy, a poszukiwania nowego nie odrazu dały wynik zadowalający. Ś. p. Min. Czerwiński w przemówieniach swych daje wyraz potrzebie znalezienia tego ideału, sam trwa niestrudzenie w jego poszukiwaniu i rzuca słowa, w których ów ideał już się wyraźnie zarysowuje.

Gorące umiłowanie szkolnictwa polskiego, któremu ta książka jest poświęcona, oraz jej wartość, jako czynnika rozszerzającego horyzonty w pojmowaniu zadań pedagoga każą jak najusilniej polecić jej nabycie wszystkim bibljotekom nauczycielskim.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego

183.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I. 53/a/9. Katowice, 13 grudnia 1934 r.

KOMUNIKAT
w sprawie kwartalnika p. n. „Harcerstwo".

W roku bieżącym Naczelnictwo Z. H. P., w miejsce miesięcznika „Harcmistrz", rozpoczęło wydawanie kwartalnika „Harcerstwo" jako organu przeznaczonego dla instruktorów i opiekunów pracy harcerskiej męskiej i żeńskiej.

Kwartalnik ten ogłasza rozprawy i artykuły, mając na celu pogłębienie zasad i metod harcerskich, oraz zawiera dział sprawozdawczy, informujący o ważniejszych przejawach życia Z. H. P. jako całości.

Z uwagi na potrzebę zaznajamiania p. p. nauczycieli i opiekunów drużyn z pracami harcerskiemi, Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego, zaleca Dyrekcjom i Kierownictwom oraz nauczycielstwu szkół, zwłaszcza tych, w których istnieją drużyny harcerskie, prenumerowanie tego pisma.

Prenumerata za rok 1934 (4 numery każdy objętości 4 arkuszy) wynosi 4 zł.

Adres Administracji: „Na Tropie" Katowice, ul. Szafranka, konto P. K. O. 305.330.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I Ogólnego
Referendarz.

184.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP-I-67/27. Katowice, dnia 1 grudnia 1934 r.

w sprawie otwarcia „Składnicy Harcerskiej" w Katowicach.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że Składnica Harcerska w Katowicach, która od kilku lat zaopatrywuje drużyny harcerskie i sklepiki szkolne w swoje artykuły, otwarta obecnie swój sklep, wytwórnię i szwalnię przy ul. Francuskiej 12 w Katowicach.

W składnicy można zaopatrywać się we wszelkie artykuły sportowe, sprzęt obozowy, ekwipunek turystyczny i harcerski, mundurki szkolne, harcerskie i innych organizacyj, oraz uskuteczniać naprawę wszelkiego sprzętu sportowego po cenach przystępnych.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

185.

O WYDAWNICTWACH.

Józef Piłsudski: Pisma Wybrane. Wyboru dokonał i wstępem zaopatrzył Kazimierz Kosiński. Wydanie drugie rozszerzone. Wydawnictwo Towarzystwa Kultury i Oświaty. Warszawa 1934. Str. XXI — 346. Cena 7 zł.

Drugie, znacznie rozszerzone, wydanie Pism wybranych ukazało sie po całkowitem wyczerpaniu pierwszego. Ma ono służyć podobnie jak i poprzednie celom wychowania obywatelskiego. Układ książki pozostał naogół niezmieniony. Jedynie podział materjału został bardziej skrystalizowany. Zasadą wydzielania materjału są podstawowe fakty, będące ośrodkiem myśli i pism Piłsudskiego.

Wybór „Pism" jest oparty zarówno na doskonałej znajomości życia i dokonań Wodza, jak na uświadamianiu istotnych potrzeb młodego pokolenia, wrastającego w nowe warunki życia. Pisma Wybrane to

jasny, choć tylko fragmentaryczny obraz ewolucji wielkiego człowieka na tle przeobrażeń społeczeństwa, z którego wyrasta. Więcej jeszcze, to obraz przemian człowieka, który mocą swej woli wyrywa się z własnego społeczeństwa i nieraz ostro mu się przeciwstawia. Lecz wyrywa się poto, by w uciążliwej pracy nad sobą i w zmaganiach ze schorzałym duchem narodu zbliżyć się do wielkiej idei, a potem by jako wódz ideę tę w różnych postaciach narzucać rodakom, podnosić ją jak najwyżej.

Z kartek książki widać wyraźnie, że pragnie być nietylko wodzem, ale i wychowawcą. W wielu jego wypowiedzeniach tendencje wychowawcze rysują się całkiem jasno. Nie wystarcza mu prowadzenie narodu w przyszłość; chce, by ten naród był lepszy niż dotąd, bez tych cech ujemnych, jakie narzuciła mu niewola. Podsuwa narodowi nowe wzory obywatela i stara się rozbudzić w Polakach tęsknotę do ich realizacji. Przedewszystkiem zaś stara się narzucić wzór obywatela czynu — czynu zarówno orężnego jak i pokojowego.

Szczególnie silnie przemawiają do wyobrażeń czytelnika „Pism wybranych" te fragmenty, w których widać troskę Piłsudskiego o wychowanie typów ludzi mocnych, nie uginających się pod ciężarem niepowodzeń i zawodów.

Najogólniej biorąc „Pisma Wybrane", spełniają swój cel wychowawczy w dwojaki sposób: odsłaniając postać człowieka, który dąży wytrwale do osiągnięcia swych celów i przekazując jego nawoływanie do czynu.

Na podkreślenie zasługuje staranne wydanie „Pism wybranych". Piękna szata zewnętrzna ułatwia zbliżenie się czytelnika do interesującej i głębokiej treści książki.

Stanisław Nowaczyk. PRZEWODNIK METODYCZNY do Włodzimierza Jarosza „Opowiadań z Dziejów Ojczystych" dla V klasy szkół powszechnych. Stron 115. Cena zł 1.50. Nakładem Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich Lwów, ul. Ossolińskich 11.

Treść Przewodnika rozpada się na dwa działy: Część I i II. Część I zawiera prócz uwag ogólnych starannie zestawioną bibljografię, obejmującą: a) dzieła historyczne, niezbędne dla nauczyciela w codziennej pracy szkolnej na terenie tej klasy, b) i c) dzieła i czasopisma o charakterze regionalnym, d) prace dydaktyczne, uwzględniające nowe programy. Część II podaje nowe wskazówki do poszczególnych tematów w 82 małych rozdziałach, analogicznie do liczby ustępów w podręczniku Jarosza.

W. Moszczeńska i H. Mrozowska. PRZEWODNIK METODYCZNY do podręcznika historji na II klasę gimnazjalną. Stron 40. Cena 80 gr. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Lwów, ul. Ossolińskich nr. 11.

Przewodnik ten jest częścią drugą i dalszym ciągiem takiegoż „Przewodnika Metodycznego" do nauczania historji w klasie I gimnazjalnej. Oparty jest na tych samych założeniach metodyczno - dydaktycznych i posiada niezmieniony ogólny kierunek pedagogiczny.

Ukazał się już IX (listopadowy) zeszyt zarysu encyklopedycznego **„Świat i Życie"** (nakł. Książnicy-Atlas, red. prof. dr. Zygmunt Łempicki). Zeszyt ten stoi pod znakiem aktualnych zagadnień i spraw gospodarczych i zawiera dwa artykuły o jedwabiu: H. Witaczek pisze o produkcji jedwabiu naturalnego w Polsce, inż. Feliks Wiślicki przedstawia szczegółowo, na czem polega produkcja tego surowca, zajmującego coraz wydatniejsze miejsce w dzisiejszem życiu gospodarczem.

Ponadto Dr. Bronisław Biegeleisen w artykule „Kanalizacja" przedstawia dzieje kanalizacji i rolę, jaką odgrywa ona w życiu narodów, a prof. inż. M. Rybczyński w artykule p. t. o „Kanałach żeglugi" wprowadza czytelnika w krąg zagadnień technicznych i poucza go zarówno o roli i znaczeniu kanałów w międzynarodowem życiu gospodarczem, jak i o potrzebach i wymaganiach Polski w tym zakresie.

T. Sławiński przedstawia historję i rozwój „Kapitalizmu", a w artykule „Kartele, koncerny, trusty" przedstawia, na czem polegają te formy organizacji przemysłu dzisiejszego, stanowiące w krajach bardziej uprzemysłowionych podstawy produkcji przemysłowej.

Poza tem w zeszycie IX znajduje się cały szereg ciekawych artykułów z różnych dziedzin wiedzy i kultury. Bogate ilustracje uzupełniają całość.

Ukazał się już **zeszyt X. tomu II. zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie"** (nakł. Książnicy-Atlas). Zeszyt ten stanowi zakończenie tomu II tego wydawnictwa i zawiera artykuły na literę K. a mianowicie: E. Kahl w art. „Kauczuk" opowiada w sposób barwny i przystępny historję odkrycia kauczuku. S. Pleśniewicz w dwóch artykułach a mianowicie w „Katalizie" i w „Koloidach" zapoznaje czytelnika z dwoma ważnemi działami chemji nowoczesnej, wykazując, w jaki sposób badania i odkrycia naukowe oddziaływają na całe dziedziny technologji, zmieniając metody produkcji przemysłowej. Inż. S. Skawiński pisze o kolejnictwie dzisiejszym. Ciekawe są nadto artykuły: prof. dr. Staszewskiego pt. „Kino" którego treścią jest wyłącznie strona techniczna dzisiejszego kinematografu; art. doc. dr. J. Zweibauma p. t. „Komórka", odsłaniający tajemnicę tej najmniejszej zorganizowanej cząstki ciała ludzkiego oraz art. Klimat — dr. R. Gumińskiego. Ponadto w zeszycie X „Świata i Życia" jest również szereg innych artykułów, jak artykuł prof. Z. Kozubskiego p. t. „Katolicyzm", prof. dr. T. Sinki i prof. dr. Wł. Tatarkiewicza „Klasycyzm"; J. Parandowskiego p. t. „Koloseum"; „Komedja" pióra prof. dr. Z. Łempickiego; prof. dr. Wł. Witwickiego „Komizm"; dr. J. H. Retingera „Kolonje". — Starannie dobrane ilustracje wypełniają ten interesujący zeszyt.

Anatole France — Pages Choisies. IV. Tomik Bibljoteczki Francuskiej Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa 1934 r. Przeznaczony do użytku wyższych klas szkół średnich. Stron 48, cena 0.80 zł.

Są to wyjątki z powieści „Le livre de mon ami", „Le crime de Sylvèstre Bonnard", „Les opinions de

M. Jerôme Coignard". Dwa opowiadania ze zbioru: L'étui de nacre pt. „Le petit soldat de plomb". Le jongleur de Notre-Dame" i jedno ze zbioru: Le puit de Ste Claire pt. „Les pains noirs".

Nakładem Książnicy-Atlasu ukazała się książeczka p. t.: **„Przekroje. Wstęp do teorji liczb niewymiernych"**, napisana przez **d-ra Wacława Sierpińskiego**, prof. Uniw. Warsz. (stron 32. Cena 1 zł.) Temat, któremu książeczka ta jest poświęcona, wiąże się z niektóremi punktami gimnazjalnego programu matematyki. — Książka prof. Sierpińskiego wyszła jako pierwszy tomik „Bibljoteczki Matematycznej", której redakcja (Dyr. T. Sierzputowski , Dr. E. Szpilrajn) postawiła sobie, jako zadanie, dostarczania lektury matematycznej osobom nie posiadającym specjalnego wykształcenia matematycznego.

Wolf Durian: Kai aus der Kiste w opracowaniu Henryka Friedländera, Bibljoteczka Niemiecka Serja 11. Tomik 43. Str. 72. Cena 1.10 zł. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa, 1934.

Jest to współczesna powieść dla młodzieży, zawierająca sensacyjną i pocieszną historję małego ulicznika Kaia, który przy pomocy swej bandy „Czarnej Ręki" wygrywa zakład o tysiąc dolarów z amerykańskim królem papierosów Mister Allanem, a następnie zostaje „królem reklamy". Objaśnienia leksykalne i rzeczowe umieszczone są wygodnie u dołu stron tekstu. Nadto na końcu książeczki umieszczone są odnoszące się do każdego rozdziału pytania i tematy do konwersacji.

Rolf Italiander: SO LERNTE ICH SEGEFLIEGEN. (Bibljoteczka Niemiecka. Tomik 43). Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa 1934. Cena 1.20 zł.

Jest to opowiadanie, napisane przez 15 - letniego chłopca niemieckiego, który zapaliwszy się do lotnictwa, spędził całe wakacje w szkole szybowcowej w Rossitten w Prusach Wschodnich. Swoje przeżycia kreśli autor żywo i zajmująco. Ze względu na konstrukcję, język i pewną ilość technicznych wyrażeń nadaje się ta książka na lekturę od IV roku nauczania języka.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

Przegląd Pedagogiczny Organ T. N. S. W. pod redakcją M. Tazbira. Nr. 14 i 15 z października 1934 r. Redakcja Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł., nr. pojed. 50 gr.

Szkoła miesięcznik poświęcony sprawom wychowania w ogólności a w szczególności szkolnictwu powszechnemu. Organ Stow. Ch.-N. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. Zeszyt IX. 1934 r. Redakcja i Admin. Warszawa, ul. Senatorska 19. Prenumerata roczna 10 zł. Nr. pojed. 1.50 zł.

Szkoła Śląska miesięcznik zawodowy, organ Śl. Okr. Stow. Chrz.-N. Naucz. Szk. Powsz. Nr. 10 z października i nr. 11 z listopada 1934 r. Red. i Adm. Katowice, ul. Szopena 11. Prenumerata roczna 10 zł. Nr. poj. 1 zł.

Niezależna Myśl Nauczycielska, ilustr. czasopismo pedagogiczno-literackie. Nr. 1 z dnia 15. X. 1934 r. Dwutygodnik. Red. i Admin. Poznań, ul. Piekary 20/21. Prenumerata kwartalna 1.80 zł. Nr. pojed. 30 groszy.

Ogniskowiec. Dwutygodnik Okręgu Śl. Zw. Naucz. Polskiego. Nr. 14 z 28 listopada 1934 r. Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Pocztowa 11. Prenumerata roczna 10 zł. Dla członków Związku Naucz. Pol. w Wojew. Śl. prenumerata bezpłatna.

Młody Polak, dwutygodnik ilustr. dla młodzieży polskiej. Nr. 15 z października oraz 17 i 18 z listopada 1934 roku. Redakcja i Administracja Rybnik, ulica Stawiska 21. Prenumerata roczna 4 zł. Nr. pojed. 20 gr.

Nauczyciel Głuchoniemych i Niewidomych organ Stow. Naucz. Szkół dla Głuchoniemych i Niewidomych w Polsce. Kwartalnik Nr. 2/3 Kwiecień—Wrzesień 1934 r. Red. i Admin. Warszawa, Plac Trzech Krzyży 4/6. Prenumerata roczna 6 zł. Nr pojed. 2 złote.

Treść: W. Jabłoński: O roli wychowania fizycznego w kształceniu głuchoniemych. M. Abiński: Klasa głuchoniemych w Tarnowie A. Manczarski. Historja nauczania głuchoniemych. Różne.

Przegląd Wydawnictw. Kwartalnik S. A. Książnicy-Atlas. Bibljografja wydawnictw własnych. Nr. 3 Lipiec-Wrzesień 1934 r.

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.